

Het nieuwe normaal

Precies één jaar geleden, zorgde een pandemie voor een terugkeer naar mijn roots: intensieve zorgen. Een week werden twee maanden en deden mij opnieuw beseffen, waarom ik ooit als jonge studente, voor deze specialisatie had gekozen. De adrenaline die door je lijf giert tijdens een reanimatie, de rush van het voortdurend heen en weer hollen en amper tijdsbesef hebben. Het werkt nog steeds even verslavend. De ene ochtend werk je nog in je vertrouwde team, de volgende, sta je in een gele container naast het ziekenhuis, jezelf in te pakken als Marsman. Klaar voor je missie, klaar om te vechten tegen een virus waar toen nog weinig over geweten was.

Mensen in de frontlinie, het lijkt 'het nieuwe normaal' geworden. De witte vlaggen en het handgeklap zijn verdwenen. De admiratie was van korte duur. Hoe het gaat met de gezondheidsstatus van verpleegkundigen en artsen, die zich nu al één jaar mentaal en fysiek kapot werken, het lijkt onze overheid niet te boeien. Feit is, dat de witte helden één voor één aan het uitvallen zijn. Wat ooit een gegeerde klasse job was, is op heden een onfraai en misvormd knelpuntenberoep. Het feit, dat stervende patiënten tijdens de eerste

COVID-golf geen bezoek mochten ontvangen, daar heeft mijn hoofd mee geworsteld en mijn hart van gebloed. Bent u ook gaan reflecteren of deze actie menswaardig en ethisch verantwoord was? Dit virus lijkt immers alles te herleiden naar 'normaal'. Is het normaal, dat patiënten, zwevend tussen leven en dood, geen bezoekrecht kregen van hun naasten? Toch was dit de maatregel, één die we allen maandenlang, slaafs hebben nageleefd en gerespecteerd. Sta mij toe om luidop te vragen, 'waarom'?

Ik herinner mij een weekend, waar ik drie patiënten, op amper één uur tijd het leven zag laten. Ze waren (gelukkig) volledig gesedeerd omwille van hoge beademingsnood. Er was geen familie. Enkel wij, drie verpleegkundigen, compleet verslagen en functionerend op automatische piloot. Familie bellen en trachten zoveel mogelijk medeleven te laten blijken uit je stem, want meer mogelijkheden om troost te bieden, mocht er niet zijn. 'Het gaat niet goed.' Familie opnieuw bellen: 'Uw moeder is overleden. Het spijt me zo, dat u niet kan/mag komen, mijn oprechte deelneming.' Apparatuur afkoppelen, lijktooi, zonder mooie bloem of een ander warm, troostend iets. Lijkzak in, mortuarium bellen en

weg. Afscheid nemen zonder nabijheid, dat was de drill toen.

Eens thuis zijn de tranen gekomen, een verschrikkelijk gevoel van machteloosheid overviel me. Is het niet een menswaardig recht, om de hand vast te houden van een dierbare? Een recht om dichtbij te zijn en zo, een rouwproces te kunnen starten? Mijn handelingen van toen druisen in, tegen de warme palliatieve zorg, waar ik op dat moment al vijf jaar in werkte. Dan heb ik het niet over een medicatiebeleid. Er werd wel degelijk gezorgd dat de patiënt comfortabel was. Maar familie, die geen afscheid kon/mocht nemen, het gaat nog steeds mijn emotionele brein te boven. Ik stel mij de vraag of dit weigeren, ethisch verantwoord was? Ja, zelfs in coronatijden. Want weet u, wat als het onze partner, moeder/vader of kind was geweest? Zorgt dit virus voor een toename van onze solidariteit of krijgen we net meer verdeeldheid in onze samenleving? Ik denk dat we nu, één jaar later, de pijnlijke en zeer teleurstellende rekening gepresenteerd krijgen. Welkom in het nieuwe normaal.

Lien De Metsenaere Intensieve zorg- en palliatief verpleegkundige

Na 17 jaar werken op de ziekenhuis werkvloer besloot Lien De Metsenaere °1982, haar ervaringen uit de zorgsector te gaan neerpennen. Het werd een verzameling van waargebeurde verhalen met daarin een vaak kritische blik over het reilen en zeilen in de zorg en over bijzondere ontmoetingen met patiënten.